

T. B. M. M. (S. Sayısı : 293)

**Siirt Milletvekili Zeki Çeliker ve 91 Arkadaşının,
Yasama Organı Üyelüğinden Emekli Olanların Özlük Haklarına Dair Kanun Teklifi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (2/241)**

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Yasama Organı Üyelüğinden emekli olanların Özlük Haklarına Dair Kanun Teklifimizle, Gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygıyla arz ederiz.

<i>Vefa Tanır</i> Konya	<i>Zeki Çeliker</i> Siirt
<i>Mehmet Seven</i> Bilecik	<i>H. Fehmi Güneş</i> İstanbul
<i>Hilmi Özen</i> İstanbul	<i>Mehmet Deliceoğlu</i> Adryaman
<i>Muzaffer Arıcı</i> Denizli	<i>Ayhan Uysal</i> Çanakkale
<i>M. Ali Bilici</i> Adana	<i>Şevki Göğüsger</i> Kuşehir
<i>Hazım Kutay</i> Ankara	<i>Ünal Akkaya</i> Çorum
<i>Kaya Opan</i> Sivas	<i>Nihat Türker</i> Atyon
<i>M. Zeki Uzun</i> Tokat	<i>Şamil Kazokoğlu</i> Bolu
<i>S. Ahmet Dalkıran</i> Yozgat	<i>Ömer Okan Çağlar</i> Aydın
<i>Mehmet Kahraman</i> Erzurum	<i>Mustafa Dinek</i> Konya
<i>Arif Ağaoğlu</i> Adryaman	<i>Yaşar Eryılmaz</i> Ağrı
	<i>Mehmet Yüğüdler</i> Aydın

- Burhan Kara*
Giresun
Ali Çiftçi
Çankırı
H. Orhan Ergüder
İstanbul
Talat Zengin
Malatya
Ersin Koçak
Adana
H. Sabri Keskin
Kastamonu
Yılmaz Altuğ
Sivas
A. Edip Uğur
Balıkesir
Nevzat Aksu
Çorum
Selâhattin Mumcuoğlu
Van
İsmet Oktay
Eskişehir
Ömer F. Macun
Zonguldak
Cezmi Erat
Ağrı
Mehmet Ali Karadeniz
Giresun
Rauf Ertekin
Kütahya
Mehmet Akarca
Samsun
Mahmut Öztürk
Niğde
Barlas Doğu
Ankara
Ülkü Söylemezoğlu
Kahramanmaraş
İbrahim Öztürk
Adana
- Yılmaz Sanioğlu*
Ordu
Necat Tunçsiper
Balıkesir
Eyüp Aşık
Trabzon
Metin Yaman
Erzincan
Ünal Yaşar
Gaziantep
Sadettin Ağacık
Kastamonu
Rüştü Kâzım Yücelen
İçel
A. Necmettin Şeyhoğlu
Çankırı
Talât Sargın
Tokat
Muhittin Karaman
Gümüşhane
Togay Gemalmaz
Erzurum
Nizamettin Özdoğan
Elazığ
Reşit Çelik
Van
Nurettin Dilek
Diyarbakır
Ali Sami Akkaş
Balıkesir
Şakir Şeker
Sivas
Alaettin Kurt
Kocaeli
İlhan Aşkın
Bursa
Beşir Çelebioğlu
Mardin
Hasan Çakır
Antalya

Abdurrahman Karaman
Adıyaman

Mustafa Namlı
Çorum

Sabahattin Aras
Erzurum

A. Baki Albayrak
İstanbul

Kadir Demir
Konya

Alpaslan Pehlivanlı
Ankara

Gökhan Maraş
Kırşehir

Aydın Arvası
Van

Nabi Poyraz
Ordu

Mümtaz Güler
Uşak

Mehmet Yaşar
Ağrı

İlker Genlik
Çanakkale

Muhyettin Mutlu
Bitlis

Halil Özsoy
Kayseri

Şener İşleten
Edirne

Mustafa Nazikoğlu
Rize

Rıza Şimşek
Erzurum

Mehmet Şimşek
Konya

Kerem Güneş
Kars

Nihat Kitapçı
Erzurum

Ihsan Bedirhanoğlu
Van

Muslih Görentaş
Van

Ahmet Avcı
Uşak

Ali Er
İçel

Hayrettin Kurbetli
Trabzon

Yalçın Koçak
Sakarya

Ersin Taranoğlu
Sakarya

Mecit Yağan
Kayseri

Nevzat Durukan
Bolu

GENEL GEREKÇE

Tarihi gelişim içinde demokratik parlamenter yönetimin kökleşip kurumlaşması, Parlatentonun üstün saygınlığının ve vazgeçilmezliğinin yeniden vurgulanması ihtiyacını doğurmuştur.

Cumhuriyetin önde gelen organı millî iradeyi temsil ve kullanma yüceliğine sahip Parlatentoyu oluşturan üyelerin emeklilerinin özlük sorunlarına çözüm getirmek için demokratik Batı ülke örnekleri de dikkate alınarak yeni bir düzenlemeye gidilmiştir.

Yasama Organı üyeliğinden emekli olanların toplumda onurlu bir hayat sürdürme zorunluğu, geçmişte kamu kurum ve kuruluşlarının üzerinde tüm milleti temsil etme gibi yüce bir sığata sahip olmalarının sonucu ve yaptıkları hizmetin gereğidir.

Teklifte, toplam sayıları 2.000 dolayında olan Yasama Organı emeklilerinin özlük ve sosyal haklarının dağınıklıktan ve belirsiz durumdan çıkarılarak günün şartlarına uygun hale getirilmesi amaçlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Birinci Madde — Kamu görevlisinin çalışanı ile emeklisi arasındaki fark, hizmet süresine göre % 75'ten başlayan ve giderek yükselen bir orana bağlanmıştır. Bunun dışında kalan farklar uzun bir inceleme ve deneyim sonucu kaldırılmış ve 7.2.1969 tarihli, 1101 sayılı Kanunun 2 nci ek maddesiyle de hüküm altına alınmıştır.

Bu maddeye uygun olarak milletvekili ödeneğine dahil olan ve yolluk dışında kalan bilumum yan ödemeler, özel hizmet tazminatı, fazla mesai vb. ödemelerin Yasama Organı emekli üyelerine de yansıtılması amaçlanmıştır.

Maddenin ikinci fıkrası ile, KHK. lerle düzenlenen makam tazminatlarının Yasama Organı emekli üyelerine ödenmesindeki süre ve çalışma sınırlamalarının ortadan kaldırılması ve meydana gelen ihtilaflara son verilmesi amacı güdülmüştür.

İkinci Madde — Meclis vatandaşın Devletle temel ilişkisini kuran ve sürdüren yüce organdır. Vatandaşın Meclise duyduğu üstün saygı Devlet hayatına demokratik katılımın manevî yönünü de oluşturur. Yasama Organı üyelerinin toplumdaki yeri ve yaşantısı halkın bu kabulüne uygun, seçkin bir görünüm içinde olmalıdır. Özlü deyimle Yasama Organının yüceliği, güvenilirliği ve üstün saygınlığı, fonksiyonu ile birlikte heyeti oluşturan üyelerin sahip olduğu niteliklerden kaynaklanır.

Halkın gözündeki bu konunun duyarlı bir biçimde korunup kollanması demokratik yaşam tarzının kaçınılmaz sonucudur.

Teklifle, Yasama Organı üyelerinin yaptıkları görev ve taşıdıkları yüce temsil sıfatının gereği kimi kamu kurum ve kuruluşlarının mensuplarına tanınan hakların bu üyelere emeklilik süresini kapsayacak biçimde tanınmasından ibarettir.

Bu haklar protokol, tedavi, ulaşım, haberleşme, araştırma ve benzeri kültürel ve sosyal hizmet ve haklardır.

Üyelerin sosyal hakları TBMM Başkanlık Divanınca çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenecektir.

Çıkarılan bu yönetmeliklerin, Anayasanın 123 üncü maddesindeki anlamıyla ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşlarını bağlayıcı nitelikte olması, uygulama zorunluğu bulunması için gereğidir.

Üçüncü Madde — Bu madde ile 3053 sayılı Kanuna göre halen milletvekillerine ödenen ölüm yardımının aynı biçimde Yasama Organı emekli üyelerine de teşmilinden ibarettir.

Dördüncü Madde — Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girecektir.

Beşinci Madde — Kanun hükümleri hem Meclis Başkanına hem de yürütmeye yönelik olduğundan Kanunu yürütme görevi her iki makama verilmiştir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No. : 2/241

30 . 11 . 1989

Karar No. : 95

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kocaeli Milletvekili Onur Kumbaracıbaşı ve 92 arkadaşı tarafından hazırlanarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça aynı tarihte Komisyonumuza havale edilen «Yasama Organı Üyeliklerinden Emekli Olanların Özlük Haklarına Dair Kanun Teklifi» Komisyonumuzun 28.11.1989 tarihinde yaptığı 23 üncü birleşimde Maliye ve Gümrük Bakanlığı ve T. C. Emekli Sandığı temsilcilerinin de katılımıyla görüşülmüştür.

Bilindiği üzere, Yasama Organı üyeleri, üyeliklerinin devamı sırasında en yüksek Devlet memurunun almakta olduğu bütün ödemelerin tutarı üzerinden ödenek ve bunun yarısı kadar da yolluk almak suretiyle, Devletin malî imkânları ölçüsünde Türkiye Büyük Millet Meclisinin saygınlığına yaraşacak bir tarzda malî haklara sahip bulunmaktadır. Ayrıca, protokol, tedavi, ulaşım, haberleşme, araştırma ve benzeri kültürel ve sosyal hizmet ve haklarından belirli ölçülerde istifade etmek suretiyle, mümkün olduğu ölçüde daha iyi hizmet etme imkânına sahip kalmışlardır. Öte yandan, yürürlükte bulunan kanunlarımız çerçevesinde emekli olan Yasama Organı üyelerinin emekli aylıkları ise görev aylığının çok altında kalmaktadır.

Teklif ve gerekçesi incelendiğinde; demokratik parlamenter rejime geçtiğimizden bu yana sayıları hiç de kabarık olmayan ve ulaşılması da o nispette güç olan Yasama Organı üyeliklerinden emekliye ayrılmış eski parlamenterlerin özlük ve sosyal haklarının dağınlıktan ve belirsiz durumdan çıkarılarak, emekli aylıklarının, yolluklar hariç, görevde bulunan Yasama Organı üyelerinin almakta oldukları ödenek tutarı üzerinden hesaplanması ile diğer sosyal hakların bunlara da tanınması suretiyle günün şartlarına uygun hale getirilmesinin amaçlandığı anlaşılmaktadır.

Yapılan görüşmelerden sonra, teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsererek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Danışma Meclisi üyelerinin de aynen 1961 Kurucu Meclis üyeleri gibi yasama görevi ifa ettiği, bunlara verilen hakkın Danışma Meclisi üyelerinden esirgenmesinin doğru olmayacağı görüşünden hareketle, teklifin, «Yasama Organı Emekli Üyelerinin Aylıkları» başlıklı 1 inci maddesinin, birinci ve ikinci fıkralarında parantez içinde yer alan «Danışma Meclisi ve Millî Güvenlik Konseyi hariç» ibaresi, ayrıca, kişilerin doğrudan doğruya kendi malî hakları ile ilgili konularda Hazineye yük getirilmemesi amacıyla da son fıkrası madde metninden çıkartılmış ve madde bu değişikliklerle kabul edilmiştir.

1 inci maddede zikredilen gerekçe doğrultusunda, teklifin «Sosyal Haklar» başlıklı 2 nci maddesinin birinci fıkrasında parantez içinde yer alan «Danışma Meclisi ve Millî Güvenlik Konseyi hariç» ibaresi, uygulama yönetmeliğinin hem yasama, hem de Bakanlar Kurulunca müştereken hazırlanması mümkün görülmediğinden ikinci fıkrasında yer alan «... ve Bakanlar Kurulunca» ibaresi madde metninden çıkartılmış ve madde bu şekliyle kabul edilmiştir.

Teklifin «Ölüm Yardımı» başlıklı 3 üncü maddesi ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 4 ve 5 inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Teklifin görüşülmesinden sonra Kocaeli Milletvekili Sayın Onur Kumbaracıbaşı'nın Komisyonumuza intikal eden yazısında, tekliften imzasını çektiği belirtilmektedir. Ancak, teklif daha önce görüşülerek sonuçlandığından Komisyonumuzca yapılacak herhangi bir işlem bulunmamaktadır.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Yusuf Bozkurt Özal
Malatya

Bu Rapor Sözcüsü
Ömer Okan Çağlar
Aydın

Mehmet Ali Bilici
Adana

Nihat Türker
Afyon

Fenni İslimyeli
Balıkesir

A. Şamil Kazokoğlu
Bolu
İmzada bulunamadı.

Ünal Akkaya
Çorum
İmzada bulunamadı.

Başkanvekili
Hâzım Kutay
Ankara

Kâtip
Mehmet Seven
Bilecik

Mehmet Deliceoğlu
Adıyaman

Hilmi Ziya Postacı
Aydın

İmzada bulunamadı.

İ. Önder Kırılı
Balıkesir

İmzada bulunamadı.

Ayhan Uysal
Çanakkale

Muzaffer Arıcı
Denizli

Ismail Şengün
Denizli

Togay Gemalmaz
Erzurum

Abdullah Aykon Doğan
Isparta
İmzada bulunamadı.

Ülkü Söylemezoğlu
Kahramanmaraş

Şevki Göğüsger
Kırşehir

Mustafa Dinek
Konya

Sümer Oral
Manisa
İmzada bulunamadı.

Mahmut Öztürk
Niğde
Muhalefet şerhi ekte

Zeki Çeliker
Siirt

Erdal Kalkan
Edirne

Tümüne muhalifim.

Mehmet Kahraman
Erzurum

Ali Topuz
İstanbul
İmzada bulunamadı.

Mustafa Şahin
Kayseri

Alaettin Kurt
Kocaeli
Muhalefet şerhi ekli

Ali Talip Özdemir
Konya
İmzada bulunamadı.

Cemal Seymen
Nevşehir
İmzada bulunamadı.

Şakir Şeker
Sivas

Enis Tütüncü
Tekirdağ
İmzada bulunamadı.

MUHALEFET ŞERHİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Görüşülmekte olan 2/241 sayılı Yasa teklifinin metinde yazılı maddeleri dışında, önergeler ile getirilen değişikliklere muhalif olduğumuzu bilgilerinize arz ederiz.

Alâettin Kurt
Kocaeli Milletvekili

Mahmut Öztürk
Niğde Milletvekili

SIİRT MİLLETVEKİLİ ZEKİ ÇELİKER VE 91 ARKADAŞININ KANUN
TEKLİFİ

Yasama Organı Üyelüğinden Emekli Olanların Özlük Haklarına Dair Kanun Teklifi

Yasama Organı Emekli Üyelerinin Aylıkları

MADDE 1. — Yasama organı (Danışma Meclisi ve Millî Güvenlik Konseyi hariç) emekli üyelerinin aylıkları, milletvekilinin almakta olduğu yolluk dışındaki her türlü ödemenin aylık toplam tutarı üzerinden, hizmet süresi bakımından emekli aylığına esas alınan oranlara göre hesaplanır.

Yasama organı (Danışma Meclisi ve Millî Güvenlik Konseyi hariç) emekli üyelerine en yüksek makam tazminatı göstergesi üzerinden makam tazminatı ödenir.

Ödemelerde kesenekle karşılanmayan kısımlar Hazinece T.C. Emekli Sandığına ödenir.

Sosyal Haklar

MADDE 2. — Milletvekilleri ve yasama organı (Danışma Meclisi ve Millî Güvenlik Konseyi hariç) emekli üyeleri, protokol, tedavi, ulaşım, haberleşme ve benzeri sosyal hizmet ve haklardan, kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlara tanınan haklar da dikkate alınarak yararlandırılırlar.

Bu hak ve hizmetlerden yararlanma esas ve usulleri Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanınca ve Bakanlar Kurulunca hazırlanacak yönetmeliklerle belirlenir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanınca çıkarılan konuya ilişkin yönetmelikler ve alınan kararlar ilgili kamu kurum ve kuruluşlarınca uygulanır.

Ölüm Yardımı

MADDE 3. — 9.10.1989 tarihli ve 3053 sayılı Kanununun 5 inci maddesine göre Milletvekillerine ödenen ölüm yardımının % 50'si aynı biçimde yasama organı emekli üyelerine de verilir.

Yürürlük

MADDE 4. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 5. — Bu Kanun hükümlerini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı ve Bakanlar Kurulu yürütür.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Yasama Organı Üyelüğünden Emekli Olanların Özlük Haklarına Dair Kanun Teklifi

Yasama Organı Emekli Üyelerinin Aylıkları

MADDE 1. — Yasama organı emekli üyelerinin aylıkları, milletvekilinin almakta olduğu yolluk dışındaki her türlü ödemenin aylık toplam tutarı üzerinden, hizmet süresi bakımından emekli aylığına esas alınan oranlara göre hesaplanır.

Yasama organı emekli üyelerine en yüksek makam tazminatı göstergesi üzerinden makam tazminatı ödenir.

Sosyal Haklar

MADDE 2. — Milletvekilleri ve yasama organı emekli üyeleri, protokol, tedavi, ulaşım, haberleşme ve benzeri sosyal hizmet ve haklardan, kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlara tanınan haklar da dikkate alınarak yararlandırılırlar.

Bu hak ve hizmetlerden yararlanma esas ve usulleri Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanınca hazırlanacak yönetmeliklerle belirlenir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanınca çıkarılan konuya ilişkin yönetmelikler ve alınan kararlar ilgili kamu kurum ve kuruluşlarınca uygulanır.

Ölüm Yardımı

MADDE 3. — Teklifin 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yürürlük

MADDE 4. — Teklifin 4 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yürütme

MADDE 5. — Teklifin 5 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

